

Konferencja

Szkolne Centrum Multimedialne Bibliotekarz od A do Z

W październiku 2016 r., w Międzynarodowym Miesiącu Bibliotek Szkolnych, w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu odbyła się X Regionalna Konferencja z cyklu Szkolne Centrum Multimedialne. **Tematem przewodnim spotkania był zawód bibliotekarza.** Prelegenci omówili takie zagadnienia jak: rola bibliotekarza w popularyzowaniu czytelnictwa; nauczyciel bibliotekarz jako dydaktyk; zadania bibliotekarza jako doradcy i przewodnika lekturowego dbającego o właściwy rozwój dzieci, młodzieży i dorosłych; pożądane cechy osobowości bibliotekarza; wizerunek bibliotekarzy w mass me-diach, jako filmowych bohaterów drugiego planu. Ponadto przedstawiono przykłady pracy bibliotekarzy jako aktywnych animatorów działań proczytelniczych.

Konferencja była organizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Oddział we Wrocławiu.

20 października 2016 - wykłady:

- Wspomaganie dydaktyki w bibliotece szkolnej
- Bibliotekarz doradcą ucznia i nauczyciela
- Bibliotekarz pod lupą
- Bibliotekarz szkolny w filmach i serialach na wybranych przykładach
- Bibliotekarz – ginący zawód czy zawód przyszłości?
- Mój zawód, moja pasja
- Klient wyróżniony w bibliotece pedagogicznej – nauczyciel

21 października 2016 - warsztaty:

- Bibliotekarz w szkole – nauczyciel czy bibliotekarz?
- Gry i gamifikacja - nauczanie i czytanie przez granie
- Kamishibai, teatr ilustracji – jak pracować z tekstem?

Obrady konferencji rozpoczęła Lucyna Kurowska-Trudzik, dyrektor Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu. W części oficjalnej głos zabrała również Róża Podgórska, przewodnicząca oddziału SBP we Wrocławiu. Panie przywitały uczestników, podziękowały za liczne przybycie i życzyły owocnych obrad.

Wykłady

Nauczyciel bibliotekarz - dydaktyk

Pierwszy referat wygłosiła profesor **Bogumiła Staniów**, prodziekan ds. dydaktyki Wydziału Filologicznego, kierownik Zakładu Bibliotekoznawstwa w IINiB Uniwersytetu Wrocławskiego. W wystąpieniu „**Wspomaganie dydaktyki w bibliotece szkolnej czyli Nauczyciel bibliotekarz - dydaktyk**” prelegentka przedstawiła pokrótce charakterystykę zawodu bibliotekarza.

Szczególną uwagę poświęciła zadaniom bibliotekarzy szkolnych związanych z bezpośrednią pracą z uczniami. Zaprezentowała także wyniki zagranicznych badań dotyczących relacji poziomu działalności biblioteki w szkole i poziomu osiągnięć edukacyjnych. Prelegentka podała za Dianne Oberg, że „badania ostatnich dekad wskazują na ścisły związek rozwoju i poziomu działalności biblioteki szkolnej z osiągnięciami edukacyjnymi uczniów”¹.

A czy w Polsce praca nauczyciela bibliotekarza wpływa na poziom osiągnięć uczniów? Bogumiła Staniów przedstawiła wyniki badań „Wykorzystanie oferty biblioteki szkolnej przez nauczycieli” przeprowadzonych w roku 2015 przez Renatę Piotrowską z UWr. Budujące jest to, że większość nauczycieli przedmiotowców korzysta z zasobów biblioteki szkolnej: „Na pytanie czy w trakcie prowadzonych zajęć wykorzystują ofertę edukacyjną biblioteki szkolnej do ich urozmaicenia bądź uzupełnienia, blisko 95% nauczycieli (N=244) odpowiedziało twierdząco”.

Bogumiła Staniów

¹Oberg, Dianne, *Ignoring the Evidence: Another Decade of Decline for School Libraries*, „Education Canada”, v. 52 n2 Spr 2012

BIBLIOTEKARZ OD A DO Z:

A - animator
B - bibliofil
C - cyberbibliotekarz
D - dydaktyk
E - empatyczny
F - fachowiec

G - gruntownie wykształcony
H - hobbysta
I - innowacyjny
K - kreatywny
L - lubiany
M - mądry

N - niebanalny
O - odcytany
P - pedagog
R - radosny
S - samouk

T - trener umiejętności
informacyjnych
U - uporządkowany
W - wychowawca
Z - zaradny

W drugiej części wykładu prelegentka omówiła zadania dzisiejszej biblioteki szkolnej w zakresie wspierania szkolnej dydaktyki realizowane poprzez tworzenie ciekawego, bogatego, innowacyjnego środowiska do nauki.

Nowe (stare) wyzwania dla bibliotek:

- oferta specjalna dla uczniów ponadprzeciętnych, uzdolnionych;
- biblioteka jako schronienie i azyl dla uczniów zagubionych i samotnych;
- biblioteka jako miejsce „ucieczki” od przestrzeni szkoły;
- wykształcanie postaw szacunku dla różnorodności etnicznej i rasowej w bibliotekach, tolerancji dla inności;
- oferta dla uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi;
- wdrażanie nowych metod nauczania, np. odwrócona lekcja;
- biblioteka szkolna miejscem nawiązywania relacji interpersonalnych;
- biblioteka jako pomoc w odniesieniu sukcesu.

Nauczyciel jako doradca

W następnym wykładzie „**Bibliotekarz doradcą ucznia i nauczyciela**” **Leokadia Pawliszak**, prezes Stowarzyszenia Edukacyjnego SLAVIA, metodyk i nauczyciel języka polskiego przedstawiła wiele pomysłów dla bibliotekarzy i nauczycieli w zakresie kreowania ucznia przygotowanego do życia w przyszłości. Przedmiotem takiego działania jest wychowanie ucznia, jego uwrażliwienie i pobudzenie do aktywności twórczej, rozwijania wyższych umiejętności poznawczych, prospołecznych. Ponadto ważne będzie przygotowanie ich do szybkiego, krytycznego myślenia, analizowania i oceny niezliczonych faktów, racjonalnego działania.

W zglobalizowanym świecie potrzebny będzie uczeń przygotowany do życia w cywilizacji informacji i internetu. Podstawą tego przygotowania są proste umiejętności poznawcze m.in. czytanie i pisanie.

Leokadia
Pawliszak

Leokadia Pawliszak zaprosiła uczestników do refleksji i dyskusji dotyczącej problemu ucieczki uczniów nie tylko od czytania lektur szkolnych, ale czytania w ogóle. Na zakończenie prelegentka przedstawiła propozycje współdziałania bibliotekarzy i nauczycieli w promowaniu czytania, omówiła powody dla których warto czytać, zaproponowała książki, które koniecznie trzeba przeczytać.

CZYTAM – WIĘC JESTEM

1. Dla satysfakcji.
2. Rozwija dojrzałe słownictwo.
3. Czytając lepiej piszemy.
4. Czytanie jest trudne, a trudności rozwijają.
5. Czytając stajemy się mądrzejsi.
6. Przygotowuje do rynku pracy.
7. Daje korzyści finansowe.
8. Otwiera drzwi do dalszej edukacji.
9. Broni nas przed uciskiem (wykluczeniem).
10. Czytanie wielkiej literatury to jak rozmowa z największymi umysłami minionych wieków.

Bibliotekarz pod lupą

Z bibliotek korzysta 25-40% społeczeństwa, ale wiedzę o tym jaki jest bibliotekarz posiada około 80%

Dorota Gill-Tarnowska, *Status edukacyjny bibliotekarza wczoraj i dziś*

Kolejny wykład – „Bibliotekarz pod lupą” **zaprezentowała dr Renata Bibik**, psycholog, terapeuta, profilaktyk. Prelegentka skupiła się na pokazaniu sylwetki współczesnego bibliotekarza – jak jest postrzegany i jakie są wobec niego społeczne oczekiwania. W oparciu o badania przeprowadzone przez R.Kneale w 2001r. przedstawiła stereotyp bibliotekarza i podkreśliła, że przedstawiciele tego zawodu są oceniani tak samo niezależnie od kraju, w którym pracują. Omówiła najczęściej oceniane elementy stereotypu bibliotekarzy: pierwsze wrażenie, praca w bibliotece, osobowość bibliotekarza. Zaznaczyła, że wytworzone stereotypy bibliotekarza są dla niego krzywdzące.

W dużym skrócie :

- W bibliotece nic się nie robi tylko czyta książki – 37%
- Bibliotekarz to zawód dla nieudaczników – 30%
- Każdy może zostać bibliotekarzem – 17%
- Praca w bibliotece jest bardzo spokojna – 2%

R. Molenda, *Stres w pracy bibliotekarza – subiektywne odczucia pracowników*

W drugiej części wystąpienia Renata Bibik przedstawiła oczekiwania wobec bibliotekarzy i ich pracy:

Lista wymagań i „roszczeń” stawianych bibliotekarzom:

- ogólne bibliotekarskie umiejętności i wiedza zawodowa (tu mieści się umiejętność realizacji wszystkich procesów bibliotecznych oraz wiedza o nich),
- zasób wiedzy ogólnej o charakterze uniwersalnym (m.in. z literatury, filozofii, psychologii, pedagogiki, socjologii),
- wiedza na temat organizacji i funkcjonowania biblioteki jako instytucji,
- znajomość zasobów własnej biblioteki, źródeł informacji dostępnych przez Internet oraz możliwości korzystania z nich,
- znajomość metod pracy z użytkownikami, badania ich potrzeb, znajomość różnych form komunikacji społecznej,
- umiejętność pracy w zespole i umiejętności organizatorskie,
- znajomość technologii informacyjnych oraz umiejętności techniczne niezbędne w pracy z komputerem i do obsługi takich urządzeń jak kserokopiarka czy faks,
- umiejętność współpracy ze środowiskiem lokalnym, w którym działa biblioteka

ZIARKOWSKI, D. Bibliotekarz — zawód dla wybranych? W: GERYK, M. (red. nauk.) *Bibliotekarz: zawód czy powołanie*. Gdańsk: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Zarządzania, 2010

Wykład zakończyła przedstawieniem czynników wpływających na stres i wypalenie zawodowe oraz sposobami radzenia sobie ze stresem w pracy. Warto pamiętać, że w tej samej sytuacji możesz dostrzec zarówno zasoby i osiągnięcia jak i niedostatki czy obciążenia.

Bibliotekarz szkolny w filmie

W referacie „**Bibliotekarz szkolny w filmach i serialach na wybranych przykładach**” Agnieszka Wójcik z Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej przedstawiła motyw biblioteki i bibliotekarza w filmach czy serialach. Najczęściej są to krótkie fragmenty, a bibliotekarz odwzorowany jest niestety zgodnie z opisywanym wyżej stereotypem.

Prelegentka zaznaczyła, że wizerunek bibliotekarza szkolnego w filmie mimo znanych wyników badań - *Bibliotekarze postrzegani są jako ludzie wykształceni, wyrozumiali, kulturalni, pracowici i dobrze ubrani* (Bibliotekarz a stereotypy. B. Kowalska, D. Kotlarek) czy *Szkolne bibliotekarki oceniane są jako kompetentne, profesjonalne i potrzebne* (Pożądaný model bibliotekarza... M. Śmigielka) jest daleki od rzeczywistości.

Anna Janus, kierownik Mediateki we Wrocławiu w referacie „**Bibliotekarz – ginący zawód czy zawód przyszłości?**” przedstawiła kompetencje oraz wymagania kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach publicznych. Podkreśliła, że wieloaspektowy usługowy model pracy w obszarze kultury i edukacji (nie tylko czytelnictwa) jest odpowiedzią na zmieniające się potrzeby i oczekiwania klientów: bibliotekarze robią dużo ważnych, nowatorskich, niepowtarzalnych, różnorodnych projektów i przedsięwzięć. Prelegentka stwierdziła, że niestety działania te są niezauważane w środowisku lokalnym. Wiedzą o nich tylko sami zainteresowani (autorzy projektu i lokalni uczestnicy) - brak jest reklamy i marketingu. Następnie zapoznała uczestników z działaniami Mediateki we Wrocławiu.

Zawód bibliotekarz

W podsumowaniu przedstawiła **kompetencje przyszłości** ujęte w raporcie Future Work Skills 2020:

- Inteligencja społeczna i emocjonalna - umiejętność „czytania” drugiego człowieka, bazując nie tylko na tym co mówi, ale również jak się zachowuje, jakie emocje i podprogowe komunikaty wysyła.
- Crossowanie umiejętności - zdolność łączenia i wykorzystywania wiedzy z wielu dziedzin.
- Zdolność do pracy w wielokulturowych, globalnych środowiskach – większa łatwość adaptacyjna, umiejętność pracy w zróżnicowanych warunkach kulturowych oraz rozróżniania, rozumienia i działania w innej kulturze.
- Praca w wirtualnych zespołach – umożliwiająca realizację projektów ze współpracownikami z różnych miast, krajów czy nawet kontynentów.
- Praca w szumie informacyjnym - zdolność do selekcji, rozróżniania i filtrowania informacji, wybierania tego co rzeczywiście ważne oraz prezentacji tych informacji w czytelny sposób.
- „Przekwalifikowalność” i mobilność.
- Umiejętność analizy i syntezy – zdolność weryfikacji źródła informacji, zrozumienie sposobu jej powstania, ale też nadanie jej kontekstu, połączenie z informacją z innych źródeł
- Programowanie.

Mój zawód - moja pasja

Mój zawód, moja pasja – to referat **Renaty Stańczak** ze Szkoły Podstawowej nr 2 we Wrocławiu, w którym przedstawiła działania biblioteki szkolnej związane z promowaniem czytelnictwa wśród uczniów szkoły podstawowej:

- praca z uczniami w Teatryku pod Aniołkiem,
- organizowane konkursy czytelnicze i plastyczne oraz udział uczniów szkoły w konkursach ogólnopolskich takich jak I Międzyszkolny Konkurs Czytelniczo-Plastyczny „Lubię baśnie Hansa Christiana Andersena”,
- prowadzenie oraz udział akcji czytelniczych np. Czytanie na dywanie czy Czytanie na śniadanie.

Przedstawiła także autorskie programy, które zainicjowała i zrealizowała w szkole: „Pięknie i poprawnie czytam już w klasie II” oraz „5 minut z książką - biblioteka poleca nowości”

- współpraca z samorządem uczniowskim.

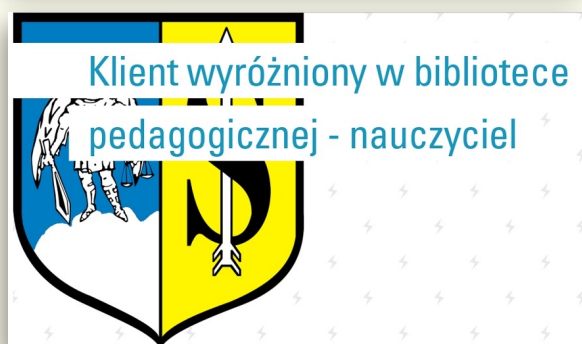
Renata Stańczak

Nauczyciel - klient wyróżniony

Wioletta Matelonek

Ostatni referat „**Klient wyróżniony w bibliotece pedagogicznej – nauczyciel**” przedstawiła **Wioletta Matelonek** z Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej Filia w Strzelinie, czyli placówki służącej w szczególności wspieraniu procesu kształcenia i doskonalenia nauczycieli, wspieraniu działalności szkół, placówek oświatowych, w tym bibliotek szkolnych, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek doskonalenia nauczycieli. Prelegentka przedstawiła działania biblioteki, które są adresowane przede wszystkim do nauczycieli, - grupy docelowej bibliotek pedagogicznych.

Bardzo szczegółowo omówiła ofertę biblioteki: nowości wydawnicze, tematyczne zestawienia bibliograficzne, konferencje, szkolenia, wykłady, otwarte zajęcia edukacyjne, sieci współpracy, wycieczki, konkursy, spotkania autorskie.

Warsztaty

Bibliotekarz w szkole - nauczyciel czy bibliotekarz?

Podczas warsztatu „Bibliotekarz w szkole - nauczyciel czy bibliotekarz?” uczestnicy mieli możliwość spojrzenia na pracę nauczyciela bibliotekarza z perspektywy przepisów prawa i skonfrontowania tego z własną praktyką. Dzielili się ze sobą doświadczeniami związanymi z zaspokajaniem potrzeb czytelniczych uczniów i nauczycieli w swoich placówkach. Poruszone zostały między innymi problemy związane finansowaniem zakupów zbiorów, szczególnie lektur, z akcesem do rządowego programu „Książki naszych marzeń” oraz Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, ewidencjonowaniem bezpłatnych podręczników i ich rozliczaniem.

Warsztat przeprowadziła Lidia Soszyńska, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Gry i gamifikacja - nauczanie i czytanie przez granie

Podczas spotkania poruszane były zagadnienia związane z nauką przez zabawę, a zwłaszcza jej dwie formy: game based learning (edukacja z wykorzystaniem gier) oraz gamifikacja. Uczestnicy spotkania dowiedzieli się jaka jest różnica między nimi oraz jakie są zalety korzystania z obu form w edukacji. Ponadto poznali cechy oraz mechanizmy gamifikacji. Dodatkowo wzięli udział w escape room, czyli w grze, w której gracze zostają zamknięci w pomieszczeniu i muszą w określonym czasie się z niego wydostać. Taką grę można wykorzystać w celach edukacyjnych, ponieważ jest nie tylko zabawą, ale także doskonałym sposobem na sprawdzenie czy poszerzenie wiedzy uczestników, którzy aby opuścić pokój muszą rozwiązać szereg zagadek i zadań.

Warsztat przeprowadziła Aleksandra Nalazek, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Kamishibai, teatr ilustracji - jak pracować z tekstem

Warsztat miał na celu przedstawienie alternatywnej formy czytania, formy niezwykle pobudzającej wyobraźnię. Kamishibai wspomaga kreatywność, urozmaica kształcenie tworzenia komunikatów, zachęca do ustnych opowieści, czytanie i tworzenia własnych historyjek, inspirowane do malowania własnych ilustracji. Podczas szkolenia zaprezentowano formy pracy z Kamishibai.

Warsztat przeprowadziła Beata Malentowicz, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Fotogaleria z warsztatów

